

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania S.B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W.

o odmowę wszczęcia postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 28 września 2021 r.,

skargi kasacyjnej odwołujący się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 27 stycznia 2021 r., w sprawie III AUa (...), oddalił apelację odwołującego się S.B. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 27 sierpnia 2018 r., w sprawie XIV (...), oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 23 maja 2018 r. odmawiającej mu wszczęcia postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności dwóch decyzji z dnia 21 lipca 2014 r.

Odwołujący zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: (-) art. 385 k.p.c. w związku z art. 83a

ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) w związku z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. przez bezpodstawne uznanie, że wyrok odpowiada prawu pomimo tego, że w sprawie zachodzi podstawa dla wzruszenia wyroku Sądu pierwszej instancji na skutek nieuwzględnienia odwołania od decyzji z dnia 23 maja 2018 r. ZUS I Oddział w W. w przedmiocie wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji; (-) art. 477¹⁴ § 1 w związku z art. 385 k.p.c. w związku z art. 83a ust. 2 ustawy systemowej w związku z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. przez błędne zastosowanie, a w konsekwencji przez brak uznania, że zachodzą podstawy dla uwzględnienia odwołania w sytuacji, w której decyzja z dnia 21 lipca 2014 r. Nr (...) jest dotknięta wadą nieważności ponieważ została wydana pomimo tego, że stosownie do art. art. 110 § 1 w związku z art. 180 k.p.a. decyzja z dnia 21 lipca 2014 r. Nr (...), jako nedoręczona nie weszła do obrotu prawnego i jako taka nie mogła stanowić przedmiotu zmiany.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skarg kasacyjnej do rozpoznania sformułował w jego ocenie istotne zagadnienie prawne, którego istota upatrywana jest w precedensowym charakterze niniejszej sprawy: „czy art. 83a ust. 2 ustawy systemowej w związku z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. stanowi podstawę dla unieważnienia ostatecznej decyzji Zakładu w przedmiocie zmiany decyzji Zakładu wydanej na podstawie art. 116 ustawy Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej (decyzja zmieniająca), w sytuacji w której do zmiany decyzji pierwotnej dochodzi pomimo tego, że decyzja pierwotna nie została doręczona ani w chwili wydania decyzji zmieniającej ani w chwili jej doręczenia?”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w

taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecnictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przez siebie przesłanki przedsądu, albowiem nie sformułował zagadnienia prawnego zgodnie ze wskazanymi wyżej wytycznymi ani nie uzasadnił w stosownym wywodzie.

Art. 83a ust. 2 ustawy systemowej daje możliwość zmiany, uchylenia lub unieważnienia z urzędu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji ostatecznych, od których nie zostało wniesione odwołanie na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego. Odnosi się to do art. 154 k.p.a. (decyzja ostateczna, na mocy której żadna ze stron nie nabyła prawa, może być w każdym czasie uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony), art. 155 k.p.a. (decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony) oraz art. 156 k.p.a. (stwierdzenie nieważności decyzji). Zgodnie z poczynionymi w sprawie ustaleniami faktycznymi, pierwsza z decyzji z dnia 21 lipca 2014 r. nakładała na skarżącego obowiązek zapłaty zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 185.601,41 zł. Natomiast drugą decyzją z tego samego dnia organ rentowy zmniejszył kwotę zobowiązania do 120.100,32 zł. Pierwsza z decyzji nie została prawidłowo doręczona, zaś od drugiej, mimo prawidłowego doręczenia, skarżący

nie odwołał się, tym samym decyzja ta stała się decyzją ostateczną. Skarżący, powołując się na rażące naruszenie prawa, które upatrywał w nieprawidłowym doręczeniu decyzji, wnosił o stwierdzenie nieważności pierwszej decyzji.

Stwierdzenie nieważności jest instytucją umożliwiającą wycofanie z obrotu prawnego decyzji administracyjnych dotkniętych najcięższymi wadami materialnoprawnymi, a o rażącym naruszeniu prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. decydują łącznie trzy przesłanki: oczywistość naruszenia prawa, charakter przepisu, który został naruszony oraz racje ekonomiczne lub gospodarcze, tj. skutki, które wywołuje kwestionowana decyzja. W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy słusznie podkreślił, że zarzut rażącego naruszenia prawa nie może dotyczyć nieprawidłowości w doręczeniu decyzji, tym bardziej, że druga z decyzji była korzystniejsza dla skarżącego, i to od niej powinien był się odwołać.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., o kosztach postępowania orzekając w zgodzie z art. 98 k.p.c.